

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Кваліфікаційна робота
магістра

з теми: **«ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ»**

Виконав: здобувач вищої освіти
2 курсу, групи Sz1-M22
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
Назарчук Андрій Вячеславович

Керівниця: **Мельник Ж.В.**,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки і
соціальної роботи

Кам'янець-Подільський – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК СУБ'ЄКТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ.....	7
1.1 Внутрішньо переміщені особи як суб'єкти права на соціальний захист.....	7
1.2 Поняття соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в науковій літературі.....	16
1.3 Особливості регулювання правових проблем соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні.....	27
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВИХ ЗАСАД СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	35
2.1 Соціальна допомога як вид соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні.....	35
2.2 Особливості надання пенсійного забезпечення внутрішньо переміщених особам.....	43
2.3 Соціальне страхування як складова вітчизняної системи соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.....	53
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОКРЕМИХ ВИДІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	60
3.1 Система надавачів соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам у громаді.....	67
3.2 Гарантії реалізації внутрішньо переміщеними особами права на житло.....	69
3.3 Соціальна інтеграція та реінтеграція як форма соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.....	79
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний світ стикається з рядом складних викликів, одним із найгостріших серед яких є проблема внутрішньо переміщених осіб. В Україні, як і в багатьох інших країнах, внутрішньо переміщені особи становлять велику соціальну групу, яка потребує особливого уваги та захисту з боку держави та суспільства. Правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні є не лише актуальною темою, але й важливим питанням для забезпечення гідності та прав людини, а також збереження миру та стабільності в державі.

Внутрішнє переміщення осіб є наслідком різноманітних кризових ситуацій, таких як війни, конфлікти, природні лиха та інші події, які загрожують життю та безпеці людей. Україна, зазнавши агресії та анексії певних територій, стала свідком серйозної кризи та масового внутрішнього переміщення осіб. Ця ситуація вимагає від держави вдосконалення правової бази, спрямованої на гарантування прав та соціального захисту цих осіб.

Правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні включають в себе законодавчі акти, регулюючі їхні права та соціальні гарантії, а також механізми забезпечення дотримання цих прав. Завдяки цим законодавчим актам, Україна забезпечує внутрішньо переміщеним особам доступ до основних соціальних послуг, таких як житло, медична допомога, освіта та зайнятість. Крім того, правова система визначає порядок видачі документів, необхідних для нормального функціонування внутрішньо переміщених осіб, а також захищає їх від будь-якої дискримінації чи насильства.

Однак, не дивлячись на значний крок вперед у розробці правових механізмів для соціального захисту внутрішньо переміщених осіб, в Україні ще є питання, які вимагають подальших зусиль. Зокрема, необхідно посилити зусилля в сфері психологічної та психічної підтримки внутрішньо

переміщених осіб, а також розвинути механізми інтеграції цих осіб в нове суспільство та забезпечити їм стабільну перспективу на майбутнє.

Правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні визначають ключові аспекти, необхідні для їхньої інклюзії та забезпечення гідного життя. Ця тема має велике значення як для самих внутрішньо переміщених осіб, так і для стабільності та розвитку держави в цілому. Сприяючи захисту та підтримці цієї вразливої категорії населення, Україна рухається вперед у будівництві справедливого, інклюзивного суспільства, де кожна людина має можливість реалізувати свій потенціал та жити в безпеці та гідності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В процесі дослідження були використані праці: В. М. Андрійв [3], І. С. Басова [4], В. Я. Бідак [6], Н. Б. Болотіна [8], В. Бурак [11], А. О. Волкова [14], В. С. Гопанчук [16], К. В. Дубич [22], І. Жаровська [24], І. М. Кобзева [28], М. В. Кравченко [34], О. І. Кульчицька [36], В. П. Нагребельний [41], О. М. Пономаренко [45], С. М. Прилипко [50], С. М. Синчук [78], І. О. Тітар [86], І. К. Хом'як [90], Л. П. Шумна [94].

З огляду на актуальність дослідження, нами обрана тема для дослідження: *«Правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні»*.

Мета дослідження: дослідити правове регулювання соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні, теоретично обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України в цій сфері.

Відповідно до мети дослідження були визначені такі **завдання:**

1. Охарактеризувати теоретичні засади дослідження щодо внутрішньо переміщених осіб як суб'єктів права на соціальний захист.
2. Проаналізувати особливості правових засад соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні.
3. Розглянути систему надавачів соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам у громаді.

4. Здійснити аналіз окремих видів соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Об'єкт дослідження: правовідносини із соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.

Предмет дослідження: правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Методи дослідження: метод аналізу наукових праць, метод аналізу, метод порівняння, а також – поєднання історичного та логічного методів, і міждисциплінарного підходу з використанням даних права, політології, соціології та інших дисциплін.

Практичне значення одержаних результатів полягає в дослідженні особливостей правових засад соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні. Результати дослідження можуть бути використані у науково-дослідній сфері, у правотворчій діяльності та у навчальному процесі правознавства.

Дипломна робота магістра з теми дослідження: «Правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні» виконана на основі листа-замовлення Кам'янець-Подільського міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (довідка № 494/01-10 від 29.06.2023 р.).

Експериментальне дослідження проводилось на базі Кам'янець-Подільського міського Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи магістра були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи» (07 квітня 2023 р., м. Кам'янець-Подільський) та науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками НДР у 2022 р.

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю у співавторстві з науковим керівником у збірнику наукових праць (Мельник Ж.В., Назарчук А.В. Поняття та ознаки внутрішньо переміщених

осіб в Україні / Ж. В. Мельник, А. В. Назарчук // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія: соціально-педагогічна. Вип. 38. [Електронний ресурс]. / за ред. Л. П. Мельник, Т. Л. Опалюк. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В, 2023. С. 141 – 148).

Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (95 найменувань) та додатків. Робота містить 1 рисунок. Основний зміст викладено на 91 сторінках тексту. Загальний обсяг – 102 сторінки.

ВИСНОВКИ

Отже, проаналізувавши правові засади соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні, можна зробити наступні висновки:

Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб в Україні – це система організаційних, юридичних, економічних та фінансових заходів, спрямованих на те, щоб забезпечити захист конкретної людини від негативних наслідків соціальних ризиків (військових операцій, окупації чи анексії території, природних або природних катастроф). Що стосується захисту внутрішньо переміщених осіб, то необхідно підкреслити, що він потрапляє в рамки Конвенції щодо захисту прав людини та фундаментальних свобод. Сьогодні держави повинні встановити ефективні інструменти захисту на національному рівні, щоб звернення до Європейського суду з прав людини більше не вважалися єдиними можливими засобами спасіння.

Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб потрібно розглядати як систему державних, територіальних і недержавних організацій і правових заходів юридично обов'язкового або добровільного характеру, спрямованих на задоволення соціальних потреб осіб, визначених відповідно до обставин, встановлених державою. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» спрямований на ефективну інтеграцію цих людей у новому місці проживання та створення умов для забезпечення їм гідного рівня життя.

Сьогодні держава наполегливо працює над тим, щоб якомога швидше реагувати на виклики та проблеми, пов'язані із соціальним захистом внутрішньо переміщених осіб. Аналізуючи нормативно-правове забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб, слід зазначити, що всі права і свободи вимушено переміщених осіб та їх сімей регулюються численними законами, постановами, підзаконними актами. Цю політику держава проводить для задоволення потреб вимушено переміщених осіб та регулювання їх життєдіяльності у складних життєвих обставинах.

При вирішенні правових питань внутрішньо переміщених осіб українське законодавство має керуватися існуючими міжнародно-правовими нормами та стандартами, які захищають права і свободи внутрішньо переміщених осіб, тим самим організовуючи більшою мірою ефективні та результативні судові дії. Програми, спрямовані на соціальну підтримку та правовий захист внутрішньо переміщених осіб.

Соціальна допомога є формою соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні. Соціальний захист слід розглядати, зокрема, як систему державних, регіональних і недержавних організацій і правових заходів юридично обов'язкового або добровільного характеру, застосованих до осіб, чий потреби визначаються обставинами соціальні потреби, передбаченими Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», та спрямовані на ефективну інтеграцію цих осіб за новим місцем проживання, а також створення умов для забезпечення їм гідного рівня життя. Адресна допомога внутрішньо переміщеним особам призначається сім'ї та виплачується одному з її членів, розмір якої розраховується як сума розмірів допомоги на кожного члена сім'ї. Така допомога не розподілятиметься на все домогосподарство, якщо хоча б один член має захворювання, яке не дозволяє йому отримати допомогу.

У науці права соціального забезпечення є окрема тема внутрішньо переміщених осіб загалом і внутрішньо переміщених пенсіонерів зокрема. Механізм реалізації прав на пенсійне забезпечення має свої особливості. Ми підтримуємо позицію щодо встановлення особливого порядку контролю за виплатою пенсій внутрішньо переміщеним особам та вважаємо, що проблема ідентифікації внутрішньо переміщених пенсіонерів в установах публічного акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» може бути вирішено шляхом розширення пенсійної системи, що дозволяє внутрішньо переміщеним особам Перелік банківських установ, у яких буде дозволено проходити фізичну ідентифікацію внутрішньо переміщеною особою-

пенсіонером, забезпечивши установи відповідним програмним забезпеченням.

Важливу роль у забезпеченні доступу внутрішньо переміщених осіб до соціального захисту відіграє загальнообов'язкове соціальне страхування, яке здійснюється в Україні шляхом пенсійного страхування, страхування на випадок безробіття, страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, страхування від нещасних випадків на виробництві та страхування від професійних захворювань. Сьогодні державні цільові фонди, що забезпечує функціонування загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні, не лише гарантує допомогу застрахованим особам-мігрантам, а й у деяких випадках спрощує порядок отримання останніми соціальних виплат та допомоги.

Велика кількість внутрішньо переміщених осіб вимагає комплексного підходу до вирішення їх проблем. Зокрема, серед проблем, з якими стикаються внутрішньо переміщені особи, – відсутність належних умов проживання, безробіття, створення належних умов для перебування дітей у закладах дошкільної освіти та закладах середньої освіти, оформлення документів, недостатня кількість додаткових місць у закладах дошкільної освіти та закладах середньої освіти тощо. Зокрема в Кам'янець-Подільській територіальній громаді, розв'язання існуючих проблем потребує розробки та реалізації відповідних заходів: реалізації регіональної політики у сфері соціального захисту ВПО; вирішення соціально-сімейних проблем щодо організації тимчасового проживання, медичного обслуговування та працевлаштування, отримання своєчасних та якісних адміністративних послуг; зменшенні рівня безробіття серед ВПО, зростання професійного рівня; створення сприятливих умов для проживання, навчання та оздоровлення дітей ВПО тощо.

Чинне законодавство України щодо соціального та житлового забезпечення внутрішньо переміщених осіб потребує вдосконалення. Тому пропонуємо доповнити Закон України «Про забезпечення прав і свобод

внутрішньо переміщених осіб» окремою статтею «Соціальний захист у сфері житлових відносин», де вичерпно врегулювати питання форм, правових підстав, умов та процедур реалізації ними конституційного права на житло.

Система соціальних послуг, особливо соціальна інтеграція та реінтеграція внутрішньо переміщених осіб, є важливою частиною національної політики соціального захисту і тому потребує вдосконалення для вирішення існуючих проблем. Рекомендовано затвердити загальнодержавні стандарти соціальних послуг «Стандарти інтеграції та реінтеграції внутрішньо переміщених осіб у суспільство», уточнивши предмет, зміст, умови та порядок їх надання, а також показники та стандарти якості та оцінювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєв С. С. Загальна теорія права : підручник. 2-ге вид. Київ. 2008. 578 с.
2. Андрєєв В. С. Право соціального забезпечення. Київ. 1987. 352 с.
3. Андріїв В. М. Окремі питання правового регулювання та забезпечення соціальними допомога ми за законодавством України. Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: матеріали круглого столу (м. Чернігів, 2007р.). Чернігів, 2007. С. 169 – 173.
4. Басова І. С. Внутрішньо переміщена особа як суб'єкт права соціального забезпечення: дис. канд. юрид. наук : 12.00.05. Одеса, 2019. 216 с.
5. Басова І. С. Пенсіонування внутрішньо переміщених осіб в Україні як новий виклик для пенсійної системи. Пенсійне забезпечення в Україні та Білорусії: історія становлення і перспективи розвитку : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2018. С. 132.
6. Бідак В. Я. Соціально-захисні проблеми внутрішньої інтеграції переміщених осіб в умовах підвищеної ризикованості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету суспільства. Вісник УжНУ. Міжнародні економічні відносини і світова економіка*. 2018. Вип. 20 (1). С. 47 – 51.
7. Болотіна Н. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять. *Право України*. 2000. № 4. С. 35 – 39.
8. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України : навч. посібн. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Знання, 2008. 663 с.
9. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. Київ : Знання, 2005. 381 с.
10. Болотіна Н. Б. Соціальний захист. Юридична енциклопедія: В 6 т. Київ. 2003. Т. 5.

11. Бурак В. До питання про джерела права соціального забезпечення. *Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 38. 2003. С. 362 – 368.*
12. Вдосконалення соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах: посібник. Київ. 2019. 57 с.
13. Волгіна Н. А. Соціальна політика. 2002. 736 с.
14. Волкова А. О. Сучасна практика надання внутрішньо переміщеним особам соціального житла та житла житлових фондів для тимчасового проживання. *Часопис Київського університету права. 2019. № 4. С. 209 – 216.*
15. Галянтич М. К., Заїка Ю.О. Механізм цивільно-правового регулювання особистих немайнових відносин в умовах євроінтеграції. Монографія. 2022. 340 с.
16. Гопанчук В. С., Заїка Ю. О. Житлове право України : навч. посіб. 2003. 208 с.
17. Гусова К. Н. Право соціального забезпечення. 1999. 344 с.
18. Даль В. Тлумачний словник російської мови. 1981. Т. 1.
19. Державний стандарт соціальної інтеграції та реінтеграції бездомних осіб: затв. наказом Міністерства соціальної політики України від 19 вер. 2013 р. № 596. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1671-13#Textt> (дата звернення: 02.05.2023).
20. Державні будівельні норми (ДБН) В.2.2-15:2019 «Житлові будинки. Основні положення» : Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України № 87 від 26 березня 2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0087858-19#Text> (дата звернення: 03.05.2023).
21. Деякі питання призначення житлових субсидій : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 трав. 2021 р. № 505. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2021-%D0%BF#n38> дата звернення: 04.05.2023).

22. Дубич К. В. Участь громадських організацій в публічному управлінні системою соціальних послуг. Державно-управлінські студії. 2017. №2. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/deruprs_2017_2_16 (дата звернення: 05.05.2023).

23. Єрмоловська О. Ю. Соціальний захист як фактор стабілізації життєвого рівня населення в умовах трансформаційної економіки : автореф. дис. канд. екон. наук. Харків. 1996. 32 с.

24. Жаровська І. Правова соціалізація на сучасному етапі розвитку правової науки. *Вісник НУ Львівська політехніка*. 2016. № 29. С. 92 – 98.

25. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 06.05.2023).

26. Звіт національної системи моніторингу ситуації з внутрішньо переміщеними особами. Червень 2023 р. URL : https://iom.org.ua/sites/default/files/nms_round_17_ukr_web.pdf (дата звернення: 06.05.2023).

27. Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення : документ ООН E/CN.4/1998/53Add.2 (1998 рік). URL : <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf> (дата звернення: 08.05.2023).

28. Кобзева І. М. Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у приймаючі громади: виклики та реалії сьогодення. Українське суспільство в умовах війни: виклики сьогодення та перспективи миротворення : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава, 15 червня 2018 р. Полтава : ДонДУУ, 2018. 331 с.

29. Комплексна державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України : Постанова Кабінету Міністрів України від

16 груд. 2015 р. № 1094. Дата оновлення: 12.01.2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1094-2015-п#n76> (дата звернення: 07.09.2023).

30. Конвенція про статус біженців від 28 лип. 1951. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text (дата звернення: 08.09.2023).

31. Конституційне (державне) право розвинених країн : В 4 т. 1996. Т. 1–2. 396 с.

32. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.09.2023).

33. Кравченко М. В. Пріоритетні напрями забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія «Державне управління». 2016. № 3. С. 83 – 90.

34. Кривошлик Т. Д. Вплив тенденції соціального страхування на розвиток системи страхового захисту в Україні. Бізнес Інформ - Бізнес Інформ, 2018. 12 (491), С. 239 – 245.

35. Кульчицька О. І. Суб'єкти права соціального забезпечення України : дис. канд. юрид. наук : 12.00.05. Львів, 2007. 188 с.

36. Ласько І. М. Система джерел права соціального забезпечення України: дис. канд. юрид. наук : 12.00.05. Львів, 2015. 212 с.

37. Ліанова Л., Палій О. Ринок праці та соціальний захист. Київ. 2004. 491 с.

38. Мачульська Є. Є. Право соціального забезпечення. 1999. 240 с.

39. Міністерство соціальної політики України. Внутрішньо переміщені особи. URL : <https://www.msp.gov.ua/news/19168.html>. (дата звернення: 10.09.2023).

40. Нагребельний В. П., Болотіна Н. Б. Соціальний захист. Юридична енциклопедія: В 6 т. Київ. 1998. Т. 5.

41. Пилипенко П. Д. Право соціального забезпечення України : підручник. Київ : Ін Юре, 2014. 476 с.

42. Підлипна Р. Місце соціального страхування у формуванні ресурсів системи соціального захисту. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. №2. 108 – 120.

43. Податковий кодекс України : від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011 р. № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17. С. 556. (дата звернення: 10.10.2023).

44. Пономаренко О. М. Правове регулювання соціального забезпечення допомогами у зв'язку з народженням та вихованням дитини : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.05. Харків. 2005. 20 с.

45. Порядок здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. №365. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-%D0%BF> (дата звернення: 11.10.2023).

46. Порядок надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та соціальну допомогу, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання для внутрішньо переміщених осіб : Постанова правління Фонду соціального страхування України від 12 груд. 2018 р. № 27. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0027890-18#n6> (дата звернення: 12.10.2023).

47. Порядок надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовт. 2014 р. № 505. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2023).

48. Правила обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Україні : Постанова Ради Міністрів

УРСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 груд. 1984 р. № 470. Дата оновлення: 29.05.2021. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/470-84-п> (дата звернення: 13.10.2023).

49. Прилипко С. М. Деякі питання застосування адресної соціальної допомоги. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2003. Вип. 5. С. 130 – 136.

50. Приходько С. Держава і соціальний захист громадян. *Право України*. 1999. № 2. С. 22 – 26.

51. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 лип. 2011 р. № 3671-VI. Дата оновлення: 03.03.2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (дата звернення: 14.10.2023).

52. Про внесення змін до деяких законів України щодо права на отримання пенсій окремим категоріям громадян: Проект Закону України від 12.07.2017 р. №6692. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62241 (дата звернення: 14.10.2023).

53. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфери зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час воєнного стану : Закон України від 21.04.2022 р. № 2220-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2220-20#Text> (дата звернення: 14.10.2023).

54. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо страхового стажу внутрішньо переміщених осіб : Проект Закону України від 06.09.2017 р. №7081. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62472 (дата звернення : 15.10.2023).

55. Про внесення змін до деяких посад Кабінету Міністрів України щодо виплат пенсії та грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам та пізнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету

Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2022 р. № 363. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2022-%D0%BF#Текст> (дата звернення: 16.10.2023).

56. Про встановлення тимчасових мінімальних норм забезпечення соціальним житлом: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 бер. 2008 р. № 219. *Офіційний Вісник України*. 2008. №23. С. 693 (дата звернення: 16.10.2023).

57. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії закон України : Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 1217-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. №48. С. 409 (дата звернення: 16.10.2023).

58. Про деякі заходи щодо забезпечення права громадян на якісні та безпечні соціальні послуги : Указ Президента України від 29 січ. 2021 р. № 30/2021. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/302021-36393> (дата звернення: 17.10.2023).

59. Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12 січ. 2006 р. № 3334-IV. Дата оновлення: 31.12.2020. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3334-15/page2> (дата звернення: 18.10.2023).

60. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. Дата оновлення: 06.09.2021. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 18.10.2023).

61. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. №1058. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (дата звернення: 17.10.2023).

62. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Дата оновлення: 02.04.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Текст> (дата звернення: 19.10.2023).

63. Про затвердження бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття на 2022 рік : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2022 р. № 654. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

64. Про затвердження Положення про Кам'янець-Подільський міський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. URL : <https://kam-pod.gov.ua/documents/proekti-normativno-pravovikh-aktiv-miskoji-radi/item/24065-pro-zatverdzhennia-polozhennia-pro-kamianetspodilskyi-miskyi-tsentr-sotsialnykh-sluzhb-dlia-simi-ditei-ta-molodi> (дата звернення: 25.10.2023).

65. Про затвердження порядку реєстрації, перереєстрації зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу : Постанова Кабінету Міністрів України №446 від 30.03.2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/446-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

66. Про затвердження порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. №582. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

67. Про затвердження Програми соціального захисту внутрішньо переміщених осіб: Ухвала Львівської міської ради від 14.07.2016 р. №779. URL : [https://www8.cityadm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/\(SearchForWeb\)/3EEAF83C46FFE9BC2257FF800477A5C?OpenDocument](https://www8.cityadm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/(SearchForWeb)/3EEAF83C46FFE9BC2257FF800477A5C?OpenDocument) (дата звернення: 23.10.2023).

68. Про затвердження форм Заяви про призначення та надання житлової субсидії та Декларації про доходи і витрати осіб, які звернулися за призначенням житлової субсидії : Наказ Міністерства соціальної політики

України № 604 від 02.05.2018 р. (у ред. наказу Міністерства соціальної політики України від 07.05.2021 р. №242). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0548-18#Text> (дата звернення: 24.10.2023).

69. Про затвердження форми Заяви про призначення усіх видів соціальної допомоги, компенсацій та пільг : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.04.2015 р. № 441. Дата оновлення: 05.03.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0475-15#Text> (дата звернення: 24.10.2023).

70. Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 р. №637. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/637-2014-%D0%BF> (дата звернення: 25.10.2023).

71. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. С. 170.

72. Про основи соціального захисту бездомних осіб та безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 26. С. 354.

73. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. №1414-IX. Дата оновлення: 27.04.2021. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20?find=1&text=переміщен#w1_1

74. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Державні гарантії соціального захисту учасників антитерористичної операції, Революції Гідності та членів їхніх родин: стан і перспективи» : Постанова Верховної Ради України від 09.02. 2017 р. № 1843-VIII. *Голос України*. 2017. 1 берез. № 39.

75. Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива : Постанова

Кабінету Міністрів України 21.10.1995 р. №848. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-95-%D0%BF#Text>.

76. Проблеми реалізації прав внутрішньо переміщених осіб на соціальну підтримку в сучасній Україні. URL : <https://www.pereselenci.kh.ua/?p=2639>.

77. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 422 с.

78. Синчук С. М. Правосуб'єктність сім'ї у правовідносинах соціального забезпечення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2014. № 8. С. 209 – 211.

79. Синчук С. М. Теорія правовідносин соціального забезпечення: дис. д-ра. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2015. 433 с.

80. Синчук С. Теорія соціального ризику за правом соціального забезпечення. *Право України*. 2003. № 3. С. 55 – 59.

81. Сіньова Л. М. Проблеми законодавчого забезпечення соціальних допомог в умовах Євроінтеграції України. *Соціальне право*. 2017. № 2. С. 113 – 119.

82. Стан інтеграції та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб в Україні на прикладі Одеської області. URL : <https://r2p.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/3-Stan-integratsiyi-ta-sotsialnoyi-adaptatsiyi-VPO-vUkrayini.pdf>.

83. Сташків Б. І. Функції права соціального забезпечення: вимоги сьогодення. *Право України*. 2001. № 7. С. 66 – 69.

84. Стратегія інтеграції внутрішніх переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 р. № 909-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2017-p#Text>

85. Тітар І. О. Поняття та критерії адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб і умови скасування статусу переселенця. *Український соціум*. 2016. №4 (59). С. 57 – 68.

86. Український благодійний фонд – Благополуччя дітей: веб-сайт. м. Київ. URL : <https://childfund.org.ua/diialnist/voucher-programme>.
87. Філософський енциклопедичний словник. 2000.
88. Фонд гарантії страхового захисту внутрішньо переміщених осіб. URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/982976>
89. Хом'як І. К. Формування системи соціального захисту сільського населення в радіоактивних забруднених районах : автореф. дис. канд. екон. наук. Київ. 1996.
90. Чижов Д. А. Правовий механізм забезпечення соціального захисту людини в умовах військових конфліктів : дис. канд. юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2017. 212 с.
91. Чиркіна І. Д. Сучасні напрямки соціального захисту різних верств населення України. Наукові праці. Серія Політичні науки. Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА. 2001. Т. 12. С. 86.
92. Шумило М. М. Правовідносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні : монографія. Київ, 2016. С. 367.
93. Шумна Л. П. Соціальна підтримка як організаційно-правова форма соціального забезпечення : дис. д-ра юрид. наук. Чернігів. 2014. 455 с.
94. Щодо статусу біженців : Протокол ООН від 16.12.1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text.
95. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2017 р. URL : <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/docs/presentations/&page=3>.